

Evropa, Italija, Jugoslavija

(ali: EGS in »enotnost« na Balkanu)

Svetovna in posebej evropska javnost kaže živo zanimanje za razvoj dogodkov v Jugoslaviji. Pa ne samo širša javnost in seveda javna občila, ampak tudi in še zlasti politični dejavniki. Časopisje se zlasti v Italiji in Franciji dnevno vbada s temi vprašanji in ga osvetljuje iz svojih zornih kotov. Enako tudi radiotelevizijski komentariji in poročila. Tu pa bi se nekoliko zamislili ob raznih pomembnih političnih izjavah odgovornih vlad, kar ima tudi svojo posebno težo.

Znano je pismo, ki ga je nedavno ameriški predsednik George Bush poslal predsedniku jugoslovanske zvezne vlade Anteju Markoviću, v katerem se odločno zavzema za enotno in demokratično Jugoslavijo. Bush je tu zlasti podčrtal, da ZDA ne bodo podpirale nobene etnične skupine v Jugoslaviji, ki bi se želela odcepiti od Beograda. Amerika torej zahteva le enotno Jugoslavijo!

Pred dnevi pa je bila na obisku v Beogradu »trojka« Evropske gospodarske skupnosti, ki so jo sestavljali italijanski, nizozemski in luksemburški zunanji minister (slednji v svojstvu trenutnega predsednika EGS). Ti so imeli vrsto pogovorov z odgovornimi predstavniki Jugoslavije. Srečali so se z zunanjim ministrom Lončarjem in zveznim predsednikom Jovićem. Nato so dali vrsto izjav in komentirali današnji položaj v Jugoslaviji.

Za nas so posebno zgovorne izjave, ki jih je dal italijanski zunanji minister De Michelis. Ta je najprej resno opozoril zvezno vlado, naj se ne spozabi uporabljati sile v reševanju notranjih medetničnih odnosov. Nato je še dejal: »Šestim republičkim vladam pa pravimo, naj opustijo separatistične skušnjave. Nihče naj si ne dela utvar, da bo lahko sam prej prišel v Evropo. Prav obratno je res. Z razdeljeno državo bo približevanje EGS neznansko daljše.« Luksemburški minister Poos pa je dejal: »Samo enotna in demokratična Jugoslavija ima lahko organske stike z EGS«.

Že gornje izjave dveh zunanjih ministrov držav EGS lahko dajejo misliti. Te namreč kažejo, da se Evropa danes ne namerava odpovedati misli o enotni državi na Balkanu, ki naj še naprej združuje Slovence, Hrvate, Srbe, Makedonce, Črnogorce in Bosance (ter Albance) v eni sami, čeprav demokratični državi. Kaže, da torej uradna politična Evropa danes noče poznati in priznati avtonomnih teženj, recimo, Slovenije in Hrvatske po samostojnosti. Obenem daje razumeti, da ne sprejema plebiscitarnih

a. b.

dalje na 2. strani ■

Kriza vlade v Italiji Tokrat ima odločno prednost program

Medtem ko pišemo, si poslanec Andreotti še dalje prizadeva, da bi izpolnil nalogo, ki mu jo je bil zaupal predsednik Cossiga, da bi torej sestavil novo vlado. Tokrat ni v razpravi oblika koalicije, saj je že znano, da se bo obnovila petstrankarska vlada, kot tudi ni toliko sporno, koliko in katera ministrstva bodo v novi vladi imele posamezne stranke oziroma njihove struje. Vse kaže, da gre tokrat predvsem za program. Predsednik republike je namreč ob podelitvi mandata od poslanca Andreottija zahteval, naj se vladna koalicija predstavi parlamentu s programom, ki ga bo lahko izvedla v letu, ki še manjka do rednega izteka zakonodajne dobe. Zagrozil je celo, da bo v nasprotnem primeru razpustil parlament, tako da bo treba spet predčasno razpisati državnozborske volitve.

Na krizo vlade, ki je v teku, vplivajo, kot kažejo dogodki zadnjih dni, tudi hude kritike in hudi očitki, ki prihajajo iz ostalih držav Evropske gospodarske skupnosti, zlasti iz Nemčije, a tudi Francije in Velike Britanije. Bonn je na primer javno izrazil bojazen, da bi »sicilijanska mafija« mogla razširiti svojo zločinsko dejavnost na ozemlje Nemčije in tudi na druge države EGS. Takšna nevarnost bo grozila zlasti v trenutku, ko bo prišlo do evropske gospodarske in monetarne integracije. Nemci očitajo italijanskim oblastem, da so odločno premalo naredile proti mafiji in sploh proti organiziranemu kriminalu, pri čemer navajajo ugotovitve samih Italijanov, češ da so kar štiri dežele na jugu države pod nadzorstvom organiziranega kriminala in da je tu država dejansko brez moči.

V tej zvezi smo te dni v italijanskem tisku brali, da se je število zločinov, ki jih je policijska oblast prijavila sodstvu, lani povečalo za skoraj 22 odstotkov v primer-

javi z letom 1989, medtem ko se je zmanjšalo število sodstvu prijavljenih oseb. To pa iz preprostega razloga, da čedalje bolj narašča število zločinov, o katerih ne morejo izslediti krivcev.

Glavni partnerji iz EGS Italijo opozarjajo tudi na hude posledice, ki utegnejo nastati zaradi ogromne javne zadolžitve, saj to znaša več kot milijon in 300 tisoč milijard, kar je več, kot znaša vrednost celotne italijanske letne proizvodnje. Če se to stanje ne odpravi ali korenito popravi, bodo njegovi učinki škodljivo vplivali na gospodarstvo celotne EGS, predvsem pa na inflacijo. Zakladni minister Carli je te dni svojim kolegom iz EGS ponovno obljubil, da bo Italija na prihodnjem zasedanju predstavila načrt za sanacije javnih financ. Medtem je tudi Mednarodni denarni sklad priporočil Rimu, naj ustavi proces javnega zadolževanja, Nemčija pa nenehno svari, naj Italija sanira javne finance, kajti v nasprotnem primeru ne bo niti govora o evropski integraciji, saj ima Bonn že tako velike skrbi na Vzhodu.

Program nove Andreottijeve vlade bi torej predvideval predvsem ukrepe za učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu (mafiji, kamori itd.) ter ukrepe za omejitve javnega zadolževanja, pri čemer prihaja v poštev tudi privatizacija nekaterih dejavnosti, ki jih zdaj — praviloma potratno — opravljajo javne ustanove. Mednarodni denarni sklad odsvetuje nadaljnje pritiskanje davčnega vijaka, pri čemer ugotavlja, češ da je v Italiji obdavčitev že zdaj v povprečju višja od tiste v ostalih evropskih državah. Zato naj Italija raje zmanjša javne izdatke, predvsem na področju zdravstva, prevozov, socialnega skrbstva in krajevnih financ.

dalje na 2. strani ■

Brzovjavka Ssk mandatarju Andreottiju

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je z brzovjavko opozorilo mandatarja za sestavo nove vlade, posl. Giulia Andreottija, na nerešene probleme slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. »Ko Vam želimo obilo uspehov pri opravljanju težkih odgovornosti,« je zapisano v brzovjavki, »zahtevamo jasnih zagotovil nove vlade glede zaščitnega zakona in reševanja problemov slovenske manjšine«.

Deželno tajništvo Ssk, ki o tem poroča v posebnem tiskovnem poročilu, je tudi ponovno izrazilo zaskrbljenost zaradi krize, ki je zajela Primorski dnevnik. Žal še ni

stvarnih znakov, da bi pristojne oblasti pomagale pri premoščanju težav, a tudi napovedi o pluralizaciji založnika in o jasni avtonomni, profesionalni in finančno zdravni perspektivi časopisa še ne nudijo zadovoljivih jamstev.

Končno je v tiskovnem poročilu Ssk rečeno, da bo v soboto, 13. t. m., celodnevni interni seminar na deželni ravni kot priprava na deželni kongres in priložnost za razpravo med člani strankinih organov, izvoljenimi zastopniki in strokovnjaki o problematiki na področju socialnih vprašanj, gospodarstva, teritorija in ekologije

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 14. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: Marko Sosič: »Zgodba o zaspanem velikanu in njegovih sanjah«; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 V studiu z vami; 17.00 Šport in glasba, prenosi z naših prireditelj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 15. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Iz preteklosti v sedanost; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 11.45 Slovenska lahka glasba; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Veselo na otroškem valu«; 16.00 Skupina The Van Leer Chamber Music Players; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 16. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Jaz, Mikula-letič; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Skupina The Van Leer Chamber Music Players; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pesniške podobe; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 17. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Simfonični orkester RTV Slovenija, vodi Marko Munih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenska literatura na stičišču z italijanskim svetom; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 18. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Slovensko denarnišтво v Trstu; 9.30 Obvezna smer — vzhod; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«; 12.00 Spznavajmo Slovenijo; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 XI. tekmovalje slovenskih pevskih zborov v Mariboru; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Trst je klical; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 19. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Človek v mejnih situacijah; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Narodnozabavna glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Otroški knjižni sejem«; 14.30 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 20. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester; Slovenske filharmonije. Mezzosopranistka Eva Novšak-Houška, violinist Črtomir Šiškovič; 11.35 Alberto Moravia: »Prezir«; 12.00 Režija in Kanalska dolina; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.00 Moč tišine; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Ulrich Lauterbach: »Oblak od zunaj«, radijska pripoved; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Tokrat ima odločno prednost program

■ nadaljevanje iz 1. strani

Ena izmed pomembnih točk vladnega programa naj bi bile »institucionalne reforme«. Gre za silno zapleteno in tudi kočljivo vprašanje, ki ga gotovo ne bodo rešili v letu dni. Ustrezni ukrepi se tičejo ustavnih določil in utegnejo celo pomeniti konec prve ter rojstvo druge republike. Kot znano, se Craxi in njegova socialistična stranka — kot sicer že davno prej misovci — zavzemata za tako imenovano predsedniško republiko (delno po vzoru ZDA ali Francije) in predlagata takšne ustavne spremembe, ki naj okrepijo izvršno oblast (vlado), na novo uredijo sedanji ohlapni dvodomski sistem in okrepijo pristojnosti posameznih dežel. Obe večji stranki (KD in PDS - prenovitelji) sta v tem pogledu previdnejši, čeprav priznavata, da so nekatere

VOJNE JE TUDI FORMALNO KONEC

Diplomatsko-politični aspekti zalivskega dogajanja se ob vsem tem polagoma normalizirajo. Kot znano, je Irak brez protipogojev pristal na resolucijo Združenih narodov, ki je zahtevala uničenje iraškega kemičnega in sorodnega orožja ter priznanje meje s Kuwaitom iz leta 1963. S tem je začelo dokončno veljati premirje med Irakom in zahodnimi silami, in dejansko je s tem tudi formalno konec vojne. Združeni narodi bodo v kratkem razmestili svoje opazovalce, ki bodo nadzirali spoštovanje določil o premirju. V kratkem bo odpotovalo na določena mesta 1.500 pripadnikov mirovnih sil; zbrali jih bodo med takime-novanimi modrimi čeladami, ki so že več let prisotne na raznih območjih Bližnjega vzhoda, na primer na Cipru, v južnem Libanonu, na meji med Izraelom in Sirijo ter še kje.

Vse kaže, da bo general Schwarzkopf odložil vojaško uniformo in se posvetil drugi dejavnosti. Začele so krožiti govorice, da je predsednik Bush generalu ponudil mesto vrhovnega poveljnika oboroženih sil, da pa je Schwarzkopf to odklonil. Znano je, da je imel Schwarzkopf drugačne poglede na zalivsko vojno kot ameriški predsednik. Bil je pristaš nadaljevanja spopadov do zrušenja Saddamovega režima. Politični vrhovi v Washingtonu pa so odločili drugače.

Rodomor Kurdov tudi dokumentiran

Iraška vojska pobija Kurde tudi s fosfornimi in napalmskimi bombami. O tem so že nekaj časa krožile govorice, zdaj pa je ta grozovitost tudi dokumentirana. Zadevne strahotne prizore so posneli in so jih v Parizu predvajali člani ekipe »Zdravniki brez meja«, ki so se bili pravkar vrnili iz Iraka. Skupina je objavila nujen poziv, naj mednarodna javnost priskoči na pomoč kurdskega narodu, ki beži s svojih domov in mu primanjkuje dobesedno vsega.

Podoben poziv je objavil ameriški zunanji minister Baker, ki je v okviru obiska na Bližnjem vzhodu prišel v Ankaru, kasneje pa tudi v bližino turške meje z Irakom, kjer se je lahko na lastne oči prepričal, v kakšnem obupnem stanju so mno-

ustavne spremembe nujne. Mandatar Andreotti pravi, naj se vsi že zdaj obvežejo, da bodo te reforme predmet razprave v prihodnji zakonodajni dobi, ko naj bi se tudi izvedle. Za zdaj pa se lahko sprejmejo le nekateri ukrepi, da se predvsem poenostavi parlamentarni postopek.

Andreottija čakajo, kot vidimo, težavne naloge.

Evropa, Italija...

■ nadaljevanje iz 1. strani

izidov v Sloveniji, ki se je lanski december odločno in množično izrekla za neodvisnost in suverenost. Če je to lažje razumeti (čeprav ne opravičiti) za ZDA, ki vidijo tu verjetno le svoje strateške pozicije, je to prav gotovo težje sprejeti in razumeti za Evropo, katere del je tudi — Slovenija.

Danes se v Jugoslaviji sicer pogajajo predsedniki šestih republik za nove med-republiške in državne odnose. Ne vemo, kako se bodo ti pogovori zaključili. Federacija ali konfederacija — to je še vedno dilema, s katero se soočajo posamezne republike. Soočata pa se tudi Srednja Evropa in Balkan. Zvezni zunanji minister Budimir Lončar je dejal med obiskom »trojke«, da ima Jugoslavija do Evrope objektivni interes in med drugim pričakuje srejem v Evropski svet. Mislimo pa, da bi uradna Evropa ne smela presojeti »ex cathedra«, kako naj današnji jugoslovanski narodi — in države — pridejo v evropske organizme. O tem naj odločajo — sami!

ODGOVOR MOLDAVIJI?

Romunija in Sovjetska zveza sta podpisali pogodbo o prijateljstvu in dobrem sosedstvu z medsebojnim priznanjem nedotakljivosti meja in ozemeljske celovitosti. Pogodbo sta podpisala zunanji minister Nastase, ki je bil dva dni na obisku v Moskvi, in njegov sovjetski kolega Besmertnih. Kaže, da je to odgovor na romunsko gibanje v Moldaviji, ki je bila do leta 1940 del Romunije pod imenom Besarabija, saj zahteva združitev z matično domovino.

žice beguncev iz Kurdistanu. Baker je dostavil, da bodo Združene države v kratkem povečale svoj prispevek, ki znaša doslej 10 milijonov dolarjev.

Pomoč Kurdom je obljubil tudi izraelski zunanji minister Levi. Medtem se nadaljujejo prve konkretne dobave živeža, zdravil in oblačil, ki jih bežečemu prebivalstvu odmetavajo ameriška in britanska transportna letala. V to akcijo se je vključila tudi Francija. V Iranu pa so sporočili, da je uradno prijavljenih na tamkajšnjem ozemlju že nad 700 tisoč beguncev iz Kurdistanu. Teheran nujno poziva mednarodno skupnost, naj priskoči na pomoč, ker sicer ne bo mogel nuditi beguncem tudi najosnovnejših potrebščin.

Zagate našega jezika

NAŠI FANTI ali NAŠI FANTJE?

Nekateri menijo, da je v jeziku vse prav in lepo in kar mečejo na papir vse-mogoče izraze, ne preverijo pa, kaj posamezni izrazi ali besede pomenijo, kako so nastali, odkod so se vzeli, ali so se pretihotapili k nam iz drugih jezikov in v slovenščini dobili domovinsko pravico.

Pa ni vedno tako, saj pomenijo v enem jeziku nekaj, v drugem pa, čeprav sorodnem, popolnoma nekaj drugega. Vzemimo npr. italijansko besedo »preside«, ki v našem jeziku pomeni (pravilno prevedena — smiselno namreč) ravnatelj, dekan ali tudi predstojnik kakega inštituta ali ustanove. Na ljubljanski univerzi imamo le *dekana* Filozofske fakultete, v Trstu pa *ravnatelje* srednjih šol; v italijanščini pa uporabljajo za obe besedi naziv *preside*, le redkokdaj *direttore*; to le za srednjo šolo.

Prav tako preohlapno uporabljajo sredstva množičnega obveščanja besedo študenti (pravilneje: študentje), ko želi kdo poimenovati naše učence, dijake ali študente, saj so nas nekoč učili, da imamo učence na osnovnih ali ljudskih šolah, dijake na srednjih (nižjih in višjih), študente pa na univerzah.

Pogostokrat tudi beremo, posebno v zvezi s predlogi, napačne izraze in nepravilne povezave, ki nimajo v sebi prav nič slovenskega jezikovnega duha.

Kljub opozorilom se velikokrat napačno uporabljajo predložne zveze, ki jih naši časnikarji nepravilno prevajajo ali iz italijanščine ali tudi iz drugih jezikov. Ko berem, poslušam ali le slišim takele izraze, me kar zaboli uho. V današnjem zapisu naj omenimo le takšne spodrseljaje, ki bi jih sicer ne jemali v poštev, ko bi se njih napačna raba prepogosto ne ponavljala in s tem prav kazila našo lepo govorico:

v slučaju slabega vremena — *ob* slabem vremenu;
v surho izboljšanja kvalitete — *da bi* izboljšali;
v primeru, da bo deževalo — *če bo* deževalo;
delati v teku dneva — *podnevi*;

potreben molk *v poteku* preiskave — molk *med* preiskavo;

moj otrok bere *v času* kosila — *med* kosilom;
naši fanti grede *v smeri* sosednje vasi — naši fantje grede *proti* sosedni vasi;

živeli smo *v pogojih* vojne — *v vojni* ali *v vojnih* razmerah;

učenec je ostal doma *iz razloga* bolezní — zaradi bolezní;

ravnatelj je ukrepal *v skladu* z navodili — *po* navodilih;

banka si je *zasigurala* devize — *zagotovila*;
prišel sem *v zadevi* posojila — zaradi posojila;
med odmorom *vrši* nadzorstvo — profesor med odmorom *nadzoruje*;

univerzitetni dijaki so predstavili liste bolj v goliardičnem duhu — univerzitetni študentje; študentje ne zasedajo vseh predstavniških mest

— niso zasedli vseh razpoložljivih mest;
služba mu šteje od lani — *se mu šteje*, mu teče;
vživeti se *v novo* sredino — *v novo* okolico, *v novo* okolje;

Še in še bi lahko naštevali, saj včasih slišimo še marsikaj hujšega. Drži pa, da je težko obvladati vse prepovedi, svarila in omejitve. Zato imamo na razpolago marsikatero sredstvo: od slovarjev in slovníc do jezikovnih priročnikov.

R. Petaros

D. Jelinčiču literarna nagrada Vstajenje

V Društvu slovenskih izobražencev so v ponedeljek, 8. aprila, podelili 28. literarno nagrado »Vstajenje« dr. Dušanu Jelinčiču za knjigo »Zvezdne noči«, v kateri avtor opisuje potek ene od najuspešnejših slovenskih alpinističnih odprav na Broad Peak (8047 m) v himalajski gorski verigi leta 1986. Tudi Jelinčič je tedaj, kot prvi alpinist v deželi FJK, osvojil osemstisočak.

Prof. Martin Jevnikar je na slovesnem ponedeljkovem večeru prebral utemeljitev strokovne komisije, ki je ocenila knjigo »Zvezdne noči« kot najboljšo leposlovno delo. V imenu Hranilnice in posojilnice na Opčinah je dr. Vladimir Vrevec izročil avtorju nagrado, znana slovenska slavistka in publicistka prof. Marta Vozlič pa je prebrala svojo oceno Jelinčičeve knjige. Predvsem je poudarila, da sodi ta knjiga v sklop številnih del slovenske alpinistične literature, vendar se od ostalih ločuje predvsem po svoji literarni ambiciji. Delo govori o usodnih človeških vprašanjih; avtorju niso tuja filozofska in etična razmišljanja. Prof. Vozlič je opozorila prisotne še na Jelinčičevo skrb za jezik in slog. Knjiga dokazuje izjemno avtorjevo občutljivost, njegovo iskrenost, željo, da bi spoznal in razumel ljudi okrog sebe. »Zvezdne noči« je res lepa knjiga, je zaključila prof. Vozličeva. »Gre za branje, ki ti seže v dušo.«

O knjigi in o njenem nastanku smo se pogovorili tudi s samim avtorjem:

Nagrada »Vstajenje« je pomembno literarno priznanje. S kakšnimi občutki si sprejel vest, da je komisija letos ocenila tvojo knjigo »Zvezdne noči« za najboljšo delo?

Rekel bi samo, da sem bil zelo zadovoljen, saj gre za prestižno literarno nagrado ne samo v zamejstvu, ampak tudi v širšem slovenskem prostoru. Podeljuje jo visoko usposobljena strokovna komisija. Za moje delo je to res veliko priznanje ...

Javnosti si znan predvsem po svojem zadnjem delu, ki je lani izšlo pri ZTT. Pred tem pa si izdal še nekaj drugih knjig. Bi za naše bralce lahko obnovil, kaj si doslej napisal?

1984 l. je izšla Zgodovina SPD Trst, razširjena diplomatska naloga, ki je zasnovana literarno-esejistično, leto kasneje pa sem objavil potopisno pripoved »Srečanje nikjer«, ki je že korak naprej v mojem literarnem snovanju. V obliki pod-

listka pa sem v Primorskem dnevniku in na Radiu Trst A objavil zbirko novel pod skupnim naslovom »Odhajanja«.

Knjiga »Zvezdne noči« je nastala iz dnevnih zapisov z odprave na osemstisočak Broad Peak. Vendar v tvojem delu ne gre le za preprosto potopisno opisovanje ...

Doživel sem pomembno himalajsko izkušnjo, ki sem jo hotel opisati. Ko pa sem se lotil dela, sem začutil potrebo, da bi v tej svoji knjigi ne podal samo preprostega opisa alpinističnega podviga. Hotel sem orisati tudi svoj notranji tok zavesti, trenutna razmišljanja in utrinke. Kot cilj sem si zastavil, da bom napisal predvsem literarno in ne potopisno knjigo, čeprav se iz moje knjige lahko precej natančno rekonstruira potek ene najuspešnejših slovenskih odprav. Povedal bi še, da je bilo delo »Zvezdne noči« najprej objavljeno v nadaljevanjih v Primorskem dnevniku. Da pa so ti moji zapiski lahko izšli v knjižni obliki, sem moral še dobro leto res trdo delati. Prvotni tekst sem skoraj popolnoma spremenil: skrajšal sem ga za polovico in dodal sto »novih« strani.

Prof. Marta Vozlič je v svoji oceni opozorila poslušalce, da je tvoje delo tudi po zgradbi in slogu drugačno od številnih sodobnih slovenskih potopisnih del.

Res je. Kar zadeva zgradbo naj povem, da je knjiga razdeljena na približno 200 krajših poglavij, ki so dejansko utrinki nekega duševnega stanja in občutkov. Ni nujno, da so ti utrinki sad kakega pomembnejšega zunanjega dogodka. Lahko gre za popolnoma nepomembne stvari, ki pa sprožijo v človeku notranjo, miselno reakcijo. Kar zadeva novosti v slogu, naj omenim interni monolog, učinkovite kratke dialoge, predvsem pa večplastnost, ki je tipična za novi roman (Joyce in moderne literarne smeri toka zavesti). Gre za dvojno večplastnost: prvič med zunanjim dogajanjem in notranjim doživljanjem, drugič pa med metaforičnim primerjanjem življenja v bazi, ki je »kratek herojski dan« v primerjavi z vsakdanjim, v resnici edinim pravim življenjem. Dodal bi še, da je name veliko vplival tudi fantastični realizem. Vrhunec knjige je po mojem pogovor z zvezdami — od tod tudi naslov dela. To je najdaljše poglavje v knjigi. Z zvezdami se pogovarjam o možnosti iskanja popolnosti ...

Od avgusta do novembra lani si se udeleževal tudi pomembne odprave Alpe-Adria Sagarmatha Expedition na streho sveta — Everest. Te je nagrada, ki si jo prejel, vzpodbudila, da boš tudi ta podvig opisal v novi knjigi?

Ta nagrada je nedvomno pomembna vzpodbuda. Prav te dni sem začel razmišljati o zgradbi knjige o Everestu. Priznam, da se me je že lotil obup, ker imam pred sabo goro neurejenih zapiskov, ki pa jim bom moral dati obliko in dušo.

*Z avtorjem se je pogovarjala
Helena Jovanovič*

—O—

POPRAVEK

V velikonočni številki Novega lista se je pri pogovoru s prof. Andrejo Duhovnikom Antonijem glavni naslov vrinila napaka. Naslov se pravilno glasi takole: »Edinstvena možnost za prodor ...« in ne »edina«, kot je napačno pisalo. Bralcem in gospe profesorici se za spodrseljaj opravičujemo.

(Ured.)

Nabrežinski dijaki na obisku v Walesu

Skupina 34 dijakov drugega in tretjega razreda nabrežinske nižje srednje šole Igo Gruden se je od 4. do 7. aprila udeležila festivala manjšinskih šol iz Zahodne Evrope Ewrosgol 1991 v valižanskem mestecu Pwllhellij. V štirih dneh so se nabrežinski dijaki udeležili številnih športnih srečanj in kulturnih nastopov, nastopili pa so tudi sami s pevskim zborom in folklornim plesom, pa tudi s predstavitvijo svojih krajev domačinom.

POSVET SKGZ

Slovenska kulturno gospodarska zveza je 6. t.m. priredila v Trstu posvet o reformi krajevnih uprav, pri čemer so udeleženci proučili predvsem možnost oblikovanja statutih, ki bi jamčili Slovincem rabo svojega jezika v stikih z javno upravo. Vprašanje je silno aktualno, saj morajo krajevne uprave v skladu z zakonom odobriti statute do 12. junija. Kot so poudarili na posvetu, bo vsebina statutih odvisna od razmerja političnih sil v vsaki posamezni javni upravi. Posvet je zaključil tajnik Zveze Dušan Kalc, ki je predvsem poudaril, kako je nujno sodelovanje vseh slovenskih izvoljenih predstavnikov. Predlagal je, naj bi Slovenska kulturno gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij čimprej priredila skupen posvet o tej problematiki.

KRIZA PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Po skoraj dva tedna trajajoči stavki je Primorski dnevnik v sredo, 10. aprila, ponovno izšel. Uprava in tovarniški svet ZTT sta namreč dan prej dosegla sporazum, po katerem bo PD redno izhajal do 28. aprila. S tem datumom pa naj bi stopil v veljavo redukcijski načrt založništva, kar pomeni odpust 49 uslužbencev in skrčenje dnevnika na 12 strani (to zadnje so dejansko že začeli izvajati).

Med upravo in tovarniškim svetom ZTT je pravzaprav prišlo do »premirja«, ne pa do pravega sporazuma. Pogajanja so namreč zašla na slepi tir in obstajala je resna nevarnost, da bi PD ne izhajal še ves mesec. Dne 9. t.m. pa je le prišlo dočasne rešitve krize, saj so se vsi zavedali, da so bili bralci doslej že dovolj oškodovani.

PRIMORSKA POJE NA PROSEKU

V nedeljo, 7. t.m., je bila v Kulturnem domu na Proseku prva revija Primorska poje na Tržaškem. Občinstvo in zборе je nagovorila podpredsednica Zveze slovenskih kulturnih društev Damjana Ota, ugotavljala glavne značilnosti prireditve, njen najširši izraz zborovske dejavnosti in možnosti srečevanja in spoznavanja, predvsem pa zaželela, da bi ob množičnosti rasla tudi kakovost revije. Nastopajoče zборе in njihove programe je predstavila Slava Starc.

Najprej je Dekliški zbor Devin, ki ga vodi Herman Antoni, izvajal pet skladb nabožne vsebine s klasičnega repertoarja. Nato je nastopil moški zbor Matajur iz Klelnja pri Špetru v Benečiji, ki ga vodi Lia Bront; zapel je tri beneške v Orlovi pri-

Festivala, ki je že drugi (a prvi namenjen dijakom nižjih srednjih šol), se je udeležilo skoraj 450 dijakov štirinajstih manjšin iz Irske, Velike Britanije, Francije, Španije, Nizozemske, Danske, Zahodne Nemčije in Italije, ki so jo zastopali samo slovenski dijaki, saj Ladinci, ki so bili sicer prijavljeni, niso prejeli ustreznega ministrskega dovoljenja. Novost te manifestacije je bila prva prisotnost Lužiških Srbov na srečanju zahodnoevropskih manjšin, saj so to postali šele po združitvi obeh Nemčij.

Potek srečanja je bil vseskozi zelo pristrčen in na njem je prišlo do številnih stikov med dijaki raznih manjšin, predvsem pa med dijaki gostujočih manjšin in domačini, saj so bili vsi udeleženci razmeščeni po domovih. Ti stiki predstavljajo za slehernega dijaka svojstveno doživetje, obenem pa pripomorejo h krepitvi manjšinske zavesti, saj vlije tako množična manifestacija poguma slehernemu udeležencu in pripomore k temu, da se kot manjšinec ne čuti več tako osamljen.

Važno za letošnje maturante

Prosvetno ministrstvo je uradno sporočilo, kateri predmeti prihajajo v poštev za letošnje zrelostne izpite na slovenskih višjih srednjih šolah.

Klasični licej: pisni nalogi bosta iz slovenščine in grščine. Ustni predmeti bodo: italijanščina, latinščina, slovenščina, matematika.

Znanstveni licej: pisni nalogi: slovenščina, matematika. Ustni predmeti: italijanščina, tuj jezik, slovenščina, fizika.

Učiteljske: pisni nalogi: slovenščina, matematika. Ustni predmeti: italijanščina, latinščina, pedagogika in filozofija, slovenščina.

Državni trgovski tehnični zavod Žiga Zois v Trstu: pisni nalogi: slovenščina, knjigovodstvo. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, trgovska tehnika, blagovnanstvo.

Trgovski tehnični zavod - oddelek za zunanjo trgovino v Gorici: pisni nalogi: slovenščina, knjigovodstvo. Ustni predmeti:

Potujete v Rim?

Nekoč hotel Bled, danes hotel Emona!

Obveščamo vas, da smo 15. marca 1991 odprli v Rimu hotel Emona.

Za rojake poseben popust. Naslov hotela: 00185 - ROMA, Via Statilia 23, Tel. 06-7590328, fax: 06-7594747.

Dobrodošli!

Lastnik hotela Emona
Vinko Levstik

ČESTITAMO!

V Florenci so 8. t.m. podelili letošnje Prezzolinijeve nagrade za književnost, umetnost in znanost. Med štirimi nagrajenci je tudi časnikar Mitja Volčič. Za lepo priznanje in uspeh mu iskreno čestita tudi naš list.

italijanščina, slovenščina, trgovska tehnika, pravo.

Zavod za geometre: pisni nalogi: slovenščina, tehnologija gradenj. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, ocenjevanje, topografija.

Slovenska sekcija tehničnega industrijskega zavoda s specializacijo v informatiki v Gorici: pisni nalogi: slovenščina, informatika. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, elektronika, izračun statističnih verjetnosti.

Strokovni zavod za trgovino »I. Cankar« v Gorici: Pisni nalogi: slovenščina, upravne vede. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, politična ekonomija - finančne vede in ekonomska statistika, matematika.

Poklicni zavod za industrijo »J. Stefan« v Trstu: smer za tehnike kemične industrije: pisni nalogi: slovenščina, kemijske naprave. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, fizika, organska kemija.

Smer za tehnike električnih in elektronskih industrij. Pisni nalogi: slovenščina, elektronika in elektrotehnika. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, matematika, laboratorij in meritve.

Smer za tehnike mehanskih industrij. Pisna predmeta: slovenščina in tehnika izdelave in risanja. Ustni predmeti: italijanščina, slovenščina, elektrotehnika in elektronika, stroji.

—o—

ČASI SE SPREMINJAJO

V Albaniji je bila na obisku vaticanska delegacija. Njeni člani so se med drugim udeležili svete maše v cerkvi, ki je vsa po vojna leta služila kot kinodvorana. Prisotna je bila tudi mati Terezija iz Kalkute. Delegacijo je sprejel zunanji minister Kaplani, ki ji je zagotovil, da bo vlada odslej spoštovala svobodo vere. Albanija je bila doslej edina ateistična država na svetu. Vse veroizpovedi so bile prepovedane. Še najbolj pa je bila preganjana katoliška. Cerkve so bile uničene in duhovniki zaprti.

J. B.

NAGROBNIKA V UKVAH NISTA BILA ODSTRANJENA

V zvezi s člankom »Usoda naše zgodovine«, ki ga je napisal naš sodelavec Ambrož Kodolja in smo ga objavili v našem listu 7.3. letos, nam je g. Mario Gariup, župnik v Ukvah, poslal pismo, v katerem pojasnjuje:

1. nagrobnika pokojnih duhovnikov v Ukvah, Jožefa Škarbine in Janeza Einspielerja, nista bila in nista nikomur v napoto;
2. nagrobnega spomenika Jožefa Škarbine ni nihče odstranil, temveč se je poškoval zaradi mraza in se odkrušil o cerkvenega zidu že dve leti, preden je bila cerkev obnovljena;
3. nagrobnega spomenika Janeza Einspielerja ni nihče odstranil, saj je še vedno na svojem starem mestu.

Župniku v Ukvah se za pojasnilo lepo zahvaljujemo in smo ga tudi veselil, kot ga je — tako smo globoko prepričani — vesel naš sodelavec A. Kodolja, ki mu je bila pri pisanju članka pri srcu le »usoda naše zgodovine« in ni imel drugih namenov, še najmanj pa željo, da bi komu naredil krivico.

(Ured.)

PRIPRAVE NA ZASEDANJE SSK

V Trstu sta se 27. marca sestala tržaški in goriški odbor Svetovnega slovenskega kongresa. Na sestanku je bilo odločeno, da bo ustanovni občni zbor regionalnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa 27. Furlanijo-Julijsko krajino v ponedeljek, 15. aprila, v Gorici. Na občnem zboru bo sprejet statut odbora, izvolili pa bodo tudi delegate za zasedanje Kongresa, ki bo konec junija v Ljubljani. V Gorici bo tudi priložnost, da k tej pobudi pristopijo novi člani.

MNENJE VINKA LEVSTIKA

Znani rimski in goriški hotelir Vinčo Levstik nam je poslal v objavo članek, v katerem trdi, da prihaja do SSK »prevozno in hkrati prezgodaj«. SSK bi bil aktualen »v času totalitarizma, ko so v Sloveniji vladali samo komunisti«, zato je po njegovem prepozno. Hkrati pa je prezgoden, ker »s slovenske zastave še ni izginila rdeča zvezda« in ker »še obstaja zloglasna lista vojnih hudodelcev, zaradi katere mrežeži del politične emigracije ne bo sodeloval na kongresu«.

ODSTOPIL JE PREDSEDNIK GORIŠKE POKRAJINE

Predsednik goriške pokrajinske uprave Gianfranco Crisci je nepreklicno odstopil, s tem pa je tudi uradno ta krajeva ustanova v krizi. Kot znano, so pred dnevi aretirali Criscijevega brata Roberta pod obtožbo goljufije. Skupno s tiskarjem Aldom Pierattonijem naj bi državo oškodoval za nekaj več kot dve milijardi lir. Bivši predsednik pokrajinske uprave je že v soboto zahteval od preiskovalnega sodnika, naj ga takoj zasliši, češ da nima nič skupnega z bratovo goljufijo. Istočasno je pokrajinski svet obvestil o odstopu.

Istočasno z odstopom predsednika goriške pokrajinske uprave se odpirajo nova politična vprašanja. Pokrajinski tajnik socialistične stranke Pini je mnenja, da je potrebna korenita preveritev, saj še ni bilo dokončno rešeno vprašanje občine v Tržiču.

»Jaz pa stojim na gori kakor prej«

(Slovesnost v spomin na tretjo vrnitev Milostne podobe na Sveto goro)

Več tisoč ljudi se je v nedeljo, 7. t.m., v glavnem peš povzpelo na Sveto goro nad Gorico, da bi ob molitvi obudilo spomin na tretjo vrnitev Milostne podobe Matere božje v to romarsko cerkev.

Štirideset let je minilo od tistega 8. aprila 1951, ko je kakih 25.000 ljudi v slovesni procesiji pospremilo na Sveto goro podobo, ki so jo zaradi druge svetovne vojne in nevarnosti, da bi jo uničili partizani, najprej umaknili v Ajdovščino, nato pa je gostovala nekaj časa v raznih cerkvah na Vipavskem in na Kapeli na Kostanjevici ter končno bila nameščena v goriško stolnico, od koder naj bi jo na Sveto goro prenesli junija leta 1947, a so jo iz stolnice ukradli in prenesli v Vatikan, kjer so jo našli in nato restavrirali, jeseni leta 1950 pa po diplomatski poti najprej vrnil v Beograd, od koder so jo prenesli v Ljubljano, od tam pa že spomladi leta 1951 v Solkan. Skupina duhovnikov je nato pripravila, kljub precejšnjim pritiskom tedanjih oblasti, slovesno vrnitev te Milostne podobe Matere božje z Detetom in s prerokom Izaijo ter Janezom Krstnikom na njeni levi in desni strani.

Vseh teh pregnanstev se je na začetku pobožnosti v cerkvi spomnil župnik iz Šmartnega Ciril Cej. Slovesnost sama pa se je tudi tokrat začela s procesijo s Prevala do vrha gore. Vodil jo je slovenski frančiškanski provincial pater Miha Vovk. Med procesijo so blagoslovili novi križev pot, ki bo romarje odslej vabil k molitvi, ko se bodo peš podajali do romarske cerkve.

V cerkvi se je medtem že zbralo veliko vernikov, ki so ob petju in molitvi čakali na prihod procesije z Milostno podobo. Ob

ljudskem petju je pred oltarjem zelo dovršeno zapel nekaj Marijinih svetogorskih pesmi Mešani zbor iz Vrtojbe, ki ga vodi Zdravko Leban. Po vstopu podobe v cerkev se je začela pobožnost rožnega venca. Kot rečeno, je bil najprej na vrsti zgodovinski opis gospoda Ceja. Med eno in drugo desetko so prebrali odlomek iz spominov Toneta Lotriča o zadnjih dneh vojne, ko se je pripravljala ofenziva na Gorico in so se partizani celo pripravljali, da bi napadli utrjeno postojanko na Sveti gori, a so se sovražniki tik pred napadom umaknili z gore. Župnik iz Goč Robert Zadnik je bil med tistimi, ki so pred 40 leti pripravili vrnitev Milostne podobe. O tem dogodku je pričal z živim spominom. Slišali pa smo še pesem, ki jo je napisala in sama prebrala ob tedanji vrnitvi domačinka iz Grgarja.

Slovesno mašo je vodil msgr. dr. Franc Močnik, ki je kot solkanski župnik in apostolski administrator za inoslovanski del goriške nadškofije leta 1947, le nekaj mesecev preden so ga nagnali preko meje, pripravljal vrnitev svetogorske podobe, a so jo, kot rečeno, ukradli iz goriške stolnice. Ob njem so somaševali številni drugi duhovniki. Združeni zbori novogoriškega področja so na koro pod vodstvom Lojzeta Kobala odlično peli slovesno latinsko mašo, ki jo je Alojzij Mav napisal v čast Svetogorske kraljice, vmes pa so izvajali svetogorske Marijine pesmi. Msgr. Močnik je med homilijo izrazil misel, kako je slovesnost na Sveti gori priložnost, da se verniki zamislijo o svoji veri in da to vero živijo, da ljudje razmislijo o smislu trp-

dalje na 8. strani ■

Občni zbor ZSKP v Gorici

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice je v ponedeljek, 8. aprila, priredila v Katoliškem domu redni občni zbor. To je bila priložnost za obračun minulega delovanja in načrtovanje prihodnjega dela te zveze, ki na Goriškem združuje kar precejšnje število kulturnih in prosvetnih društev.

Iz tajniškega poročila Franke Žgavec je bilo razvidno, da se velika večina društev ukvarja z zborovskim petjem, ki je najbolj množična dejavnost med društvi. Pomembne uspehe je na dramskem polju dosegla skupina prosvetnega društva »Štandrež«, lani pa je v okviru društva »Filej« v Gorici nastala nova gledališka amaterska skupina »Oder 90«, ki je že pokazala, čeprav deluje le nekaj mesecev, da se bo razvila v delovno in kvalitetno dramsko telo. Poročila posameznih društev so to delovanje podrobneje prikazala, o tem pa priča tudi »Informativni bilten«, ki je izšel pred mesecem dni.

Predsednik Damjan Pavlin je v svojem posegu poudaril, da so se politične spremembe v Sloveniji odražale tudi v delovanju Zveze, ki je po več letih končno navezala boljše stike z matico. Z vodstvom Zveze slovenske katoliške prosvete so se

srečali predsednik slovenske vlade Peterle, minister za Slovence po svetu Dular in minister za kulturo Capuder. V svojem poročilu je Pavlin izrazil vrsto kritičnih misli na račun goriškega župana Scarana, ki doma govori o slovenski problematiki na še kar odprt način, v Rimu, pred ustavno komisijo za zaščitni zakon, pa je podal za Slovence nesprijemljiva stališča. V poročilu je Pavlin načel tudi vprašanje odnosov med manjšino samo in predlagal, naj bi ustanovili posebno deželno komisijo v kateri bi bili enakopravno zastopani predstavniki Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij.

Udeležence občnega zbora, med katerimi je bilo res veliko mladih, so pozdravili tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Stopar, predsednica SSO Ferletičeva, pokrajinski odbornik za šolstvo in pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti za Goriško dr. Mirko Špacapan. Rudi Pavšič v imenu Goriškega odbora ZSKD ter še prof. Brautuževa v imenu Združenja Cerkevskih pevskih zborov.

Ob nekaterih zamenjavah v vodstvu Zveze slovenske katoliške prosvete so udeleženci izvolili dosedanj vodilni kader. Za predsednika je bil potrjen Damjan Pavlin.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Dolgega dneva potovanje v noč«

O'NEILLOVA PSIHOLOŠKA DRAMA V IZVEDBI SSG

Veliki ameriški dramatik Eugene O'Neill, ki je z nekaterimi svojimi liki skorajda predhodnik beckettovske gledališke vizije, je za svoje ustvarjanje prejel več Pulitzerjevih nagrad, leta 1936 pa Nobelovo nagrado. Med bolj znanimi dramskimi deli so Ana Christie, Elektra v črnini, Strast pod brestu kot tudi Dolgega dneva potovanje v noč, ki je nastalo leta 1941, vendar so ga na željo samega avtorja uprizorili šele tri leta po njegovi smrti, leta 1956.

Dramo lahko interpretiramo kot O'Neillovo življenjsko tragedijo ali kot tragedijo o življenju sploh. V njej se zrcalijo usoda najožjih dramatikovih svojcev, pa tudi osebna tragedija ustvarjalca, pesnika, zasvojenega od alkohola, ki išče svojo življenjsko rešitev. Toda avtobiografski element kar zbledi v metaforičnosti dramskega sporočila.

Začetna scena in glasba (v zelo izvirni zamisli Marjana Kravosa in Davida Rocca) gledalca prevzameta in takoj uvedeta v mračno vzdušje O'Neillove drame: utripajoča rdeča luč svetilnika na meglenem ozadju, pljuskanje valov, galeb je ječanje, zvok parniške sirene. Krožni tir, brez začetka in konca, je postavljen na oder kot simbol začaranega življenjskega kroga, v katerem nenehno potujejo, ali bolje, tavajo junaki drame.

Tyronova družina živi odmaknjena od družbe, ovita v gluho megleno tancico, ki se dviga iznad morja, v začaranem svetu, ki ga nihče od družinskih članov ne more (zaradi nekakšne sle po samouničevanju pa tudi ne mara) odčarati. Nasprotno, megla je vse gostejša, krog vedno bolj sklenjen.

Kot svojcem gledališčnika, ki je svoj talent prodal za nekaj denarja, je Tyronovim bilo usojeno večno potovanje iz kraja v kraj, iz dneva v noč: njihova pot se je odvijala med strastmi in spomini, med kompleksi in zamolčanimi občutki krivde. V krožnem tiru se odvija njihova absurдна tragedija samouničevanja, ki korenini v preteklosti in se (psih)analitično razkriva vsakič, ko eden junakov sede v naslanjač, ki se krožno vrti po sceni, in začne vrtati v globine svoje potopljenega čustvenega ledenika.

Tyronove razjeda »mal du vivre«, razjedajo jih alkohol, morfij ali pa bolešna ojdipovska

navezanost, ljubosumje. Mati, ki jo je v morfinizem pravzaprav nezavedno pahnul Tyrone s svojo skopostjo, nenehno išče, vendar ne najde doma; zanjo je dom le prazen prostor, pojem, ki ga napolnjuje s svojo samoto. Tyrone pa o sebi ugotavlja: »Življenje me je imelo, kjer me je hotelo,« in denarju podreja vse, tudi svoj odnos do bolnega mlajšega sina Edmunda. Ta se čuti nekako obteženega od materine ljubezni, posebno pa od njenega vdajanja drogi, in kljub jetiki, ki ga uničuje, utaplja svojo bolečino v whiskeyju. Ugotovitev, da bi se ne smel roditi kot človek, marveč raje kot galeb ali riba, je nujna posledica hudega duševnega trpljenja. Ljubosumni starejši brat James, ki je že kot sedemletni deček nehote povzročil smrt brata — dojenčka, brezvestno pogojuje Edmunda s svojo izprijetostjo, potem ko je sam že globoko zašel v vrtinec alkoholizma in razvrata.

Igra je visoko tragična, nekakšna sodobna varijanta grške tragedije, ki jo je O'Neill tudi preko Nietzscheja dobro poznal. Usoda — tyche — je neizbežna, človek je zapisan trpljenju, iskanju, njegov krogotok je absurden, saj, kot pravi propali James: »Ni pomoči, ni rešitve«.

Osrednji lik Mary Tyronove je s pretresljivo doživetostjo upodobila Bogdana Bratuževa, ob kateri se je posebno v dialogu na začetku drugega dejanja izkazala Lučka Počkajeva v vlogi sobarice Cathleen. Dramski prostor je napolnila s svojo svežino in mladostno razigranostjo, ki jo je znala lepo obarvati s trpko melanholijo. Bolehnega, zapitega in izpitega Edmunda je mesto

GALERIJA KATOLISKE KNJIGARNE

GORICA, Travnik 25, vabi

na otvoritev razstave likovnih del Bogomile DOLJAK s tržaškega Krasa. Umetnico bo predstavil umetnostni zgodovinar in kritik Marko VUK.

Ob tej priložnosti bo predstavitev pesniške zbirke VRACANJE PTIC Lojzke ŠPACAPAN iz Vipavske doline. O knjigi bo spregovorila prof. Zora TAVČAR - REBULA, pesmi bo bral Aleksij PREGARC.

Otvoritev razstave bo v soboto, 13. aprila, ob 18. uri. Odprta bo do 11. maja, vsak dan, razen nedelje in ponedeljka, od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

ma nekoliko preveč patetično zaigral mladi gost Alojz Svete. Anton Petje je, popolnoma spreminjen v obličju s posrečeno lasuljo, prepričljivo nastopil v očetovi vlogi. Vladimir Jurc pa je s svojo interpretacijo starejšega brata Jamesa še posebej izstopal v drugem dejanju.

K uspešni uprizoritvi je nedvomno pripomogla režijska zamisel Dušana Jovanoviča, ki je tekst radikalno skrajšal, toda v igro, kot sam pravi v gledališkem listu, ni vnesel nič svojega. Odrska postavitev O'Neillove drame me je prevzela kljub avtorjevi črnoglednosti in nihilizmu. Kljub rahli časovni odmaknjenosti bi lahko bila tudi nekakšen izsek iz sodobnega sveta, v katerem je zasvojenost z drogami in alkoholom vse hujši problem. Raje si predstavljam, da je O'Neillovo potovanje skozi človeško eksistenco metafora za nesmišelnost in absurdnost ne vsakršnega življenja in početja, ampak le takšnega, kot ga je ameriški dramatik pretresljivo prikazal v svoji psihoanalitični drami.

M. S.

V 86. letu starosti je umrl G. Greene

V ponedeljek, 8. t.m., so pri Veveju ob Ženevskem jezeru v Švici pokopali Grahama Greena, »zadnjega klasičnega pisatelja 20. stoletja«. Tako je dejal na pogrebu njegov prijatelj, pater Duran, ki je vodil pogreb. Veljal je za najboljšega živečega katoliškega pisatelja, v svojih delih je namreč stalno v bistvu premleval in v različnih zgodbah in zapletih obravnaval večno vprašanje človeštva: prisotnost zla in greha v življenju. V svojih glavnih junakih pa je dejansko podoživljal svojo usodo, ko je kot mladenič doživel globoko versko krizo in se je spreobrnil h katolištvu.

Vendar ni mogoče trditi, da je bil Greene, tak pisatelj, ki bi bil kakorkoli vezan na Cerkev kot institucijo. Duhovnik v romanu »Moč in sijaj« je na primer sicer res že povsem zapit, a je na koncu prav zaradi te izkušnje in ponižnosti pravi pričevalec vere. Prav zaradi tega je verjetno rad pisal tudi kriminalne romane, nekateri izmed teh so zasloveli predvsem na filmskih platnih, a prodal je tudi milijone izvodov teh del. Naj omenimo le romane, kot so »Naš človek v Havani«, »Zaupni agent«, »Tretji človek« ali »Človeški faktor«. Bil je dejansko mojster psiholoških zapletov, opisov notranjih stisk in ljudi z občutkom krivde ali razjedajočega nezadovoljstva, nasilnežev, ki v divjem besu zagrešijo zlo-

čin, a jim vest nato ne da miru in dejansko pripelje h katarzi.

Graham Green je vsekakor bil neutruđen pisatelj, večkratni kandidat za Nobelovo nagrado, ki pa je ni nikoli dobil. Nekateri časopisi so v teh dneh okoli njegove smrti zapisali, da te časti ni bil deležen, ker je pisal preveč ljudska dela, ki so jih z veseljem prebiral milijoni po vsem svetu, Nobelova nagrada pa je navadno namenjena zahtevnejšim piscem. Vzroki so verjetno drugje, dejstvo pa je, da se vsakdo, ki je kdaj prebral kako njegovo povest ali roman, rad spomni tega pisatelja.

—o—

UMRL JE MAX FRISCH

Po dolgi neozdravljivi bolezni je v četrtek, 4. aprila, v Ženevi umrl dramaturg in pisatelj Max Frisch. Bil je star 80 let. Pisal je v nemščini in se uveljavljal kot eden najboljših sodobnih nemških avtorjev. Pisal je razgibane in intelektualno živahne drame, polne domislic in zapletov, ki so velikokrat bile prave farse in groteske na račun sodobne družbe. Najraje se je loteval tem, ki so mu omogočale pisanje o položaju in vlogi izobražencev v sodobni družbi. Več njegovih del je prevedenih tudi v slovenščino; naj omenimo: Homo faber, Don Juan ali ljubezen do geometrije, Andorra ali delo Dobrnik in požigalci.

MOHORJEVA ZALOŽBA NA SEJMU V BOLOGNI

V Bologni je bil med 4. in 7. aprilom mednarodno priznani Sejem otroških in mladinskih knjig. V preteklem letu se ga je udeležilo 1219 razstavljalcev iz 52 držav. Mohorjeva založba je bila letos prvič zastopana na sejmu in bo predstavila svoj otroški in mladinski program v slovenskem in nemškem jeziku ter v dvojezičnih izdajah. Poleg tega je predstavila izbor šolskih knjig, kajti bolonjski sejem je tudi na tem področju iz leta v leto pomembnejši.

V Mohorjevi založbi je v teh dneh izšla nova knjiga Bernharda C. Bünkerja z naslovom »Dazöhl (nix) von daham«. Bünker objavlja pesmi in tekste v koroškem narečju. Njegovo novo delo pomeni prispevek domovini, ki jo ljubi, in prispevek pomeni zoper tiste, ki se sicer imenujejo »domoljubi«, a v resnici to niso.

Knjiga je že v prodaji.

Sodobno kmetijstvo

V Istri vse večje zanimanje za oljke

Pred kratkim smo v nekaterih slovenskih listih brali novico, kako je občinska uprava v Piranu poskrbela, da so njeni občani dobili do pet oljčnih sadik na družino po znižani ceni. Občinska uprava pa je hkrati poverila skupini strokovnjakov nalogo, da izdelata načrt, po katerem bi posadili oljke na površini kakih 6 hektarov. V drevnicni Agraria pri Luciji so tako v kratkem času prodali dva tisoč sadik oljke.

Obnova oljčnih nasadov v Istri se je nekako začela leta 1978; po hudi pozebi leta 1985, ki je močno prizadela mlade in tudi nekatere starejše nasade, pa se je ta dejavnost še poživila. Kot povsod tudi na tem področju imajo posebne zasluge nekateri navdušenci, ki so verjeli in še verjamejo, da ima proizvodnja olivnega olja v Istri prihodnost. Gre namreč za olje izredne kakovosti, kar je značilno za vsa področja, kjer še uspeva oljka. Slovenija se je tako vključila v jugoslovanski načrt za razvoj oljke, izdelan je bil načrt za razvoj pridelovanja in predelave oljk na območju občin Koper, Izola in Piran, posebna ekipa pospeševalcev pa je poskrbela za praktične prikaze obnovitvene rezi, precepljanja, ob tem pa je bilo na terenu tudi več predavanj o najbolj smotrni obliki gojenja oljke. Podobno sta se obnova in širjenje oljčnih nasadov začela tudi v raznih vaseh dolinske občine.

Na slovenski obali so v tem času začeli razmišljati tudi o sadilnem materialu, se pravi o kvalitetnih sadikah. Po pozebi leta 1985 so najprej postavili rastlinjake, ki so potrebni za to delo, nato so na terenu odbrali matična drevesa, ki so po svojih značilnostih predstavljale najboljše kvalitete domačih sort oljk in še zlasti istrske belice, ki se je pokazala kot izredno odporna proti pozebam. Tako je zanimiv podatek, da so v Centru za proizvodnjo sadik Purisima pri Kopru v minuli sezoni pripravili že 13.000 sadik, predvsem te domače sorte.

Sadike pripravljajo po naj sodobnejšem sistemu, s podtaknjenci, ki jih tretirajo s hormoni in nato vlagajo v vlažen, primeren substrakt ter spremljajo vlago in temperaturo med vkoreninjanjem. Ko so podtaknjenci pognali koreninice, jih po približno 40 do 60 dneh presadijo v lončke in jih pustijo, da se utrdijo in razrasejo. Med polletnimi meseci, ob skrbni negi in v zasenčeni drevnici, se te sadike lepo razvijejo, naslednje leto pa so že primerne za presaditev v oljčnik.

Podatke, ki jih navajamo, smo zbrali iz revije Sad, ki je lani začela izhajati v Krškem in je namenjena celotnemu slovenskemu prostoru. V strokovnem članku o oljkarstvu v Slovenski Istri je na koncu tudi rečeno, da je trenutno posajenih 570 hektarov oljčnikov in da obstaja možnost zasaditve še kakih 1.500 hektarov. To pa bi baje zagotavljalo »samooskrbo Slovenije z olivnim oljem«.

Lanski pridelek je sicer hudo prizadel napad oljčne muhe, jasno pa je, da bo proizvodnja oljk v Istri imela zagotovljeno prihodnost, kajti že sedanja strokovnost in resnost pri začetnem delu kaže, da so si pobudniki postavili jasne cilje in da je med prebivalci slovenske Istre veliko takih ljudi, ki bi radi poživili gojenje

Katere medovite rastline bomo gojili

Paše za čebele je vse manj, ker so zaradi škropljenja sadnega drevja in drugih rastlin ter zaradi uporabe herbicidov izginile z naših polj in travnikov številne detelje ter bujno cvetoči pleveli, ki so čebelarjem nudili sladko medicino. Cvetje je s travnikov izginilo in cvetličnega medu skoraj ni več, tako da je izdatna le gozdna paša, ki pa ni zanesljiva, ker gozd ne medij vsako leto.

Tako kot drugod po svetu morajo čebelarji širiti medovite rastlinje. Na pašo pa lahko vplivajo le rastline, ki cveto v veliki množini in na večjem območju ter so tudi gospodarsko donosne; te so: inkartnatka, oljna repica, fačelija, sončnice, katerih se čebelarji otepali zaradi lepljivih cvetov. Ne gre pa zanemariti izredno rodovitnih sončnic, katerih cvetovi niso lepljivi in čebel ne uničujejo. Kmetje bodo znova začeli sejati ajdo, ker je odkup ajdove moke donosen.

Treba je premisliti, katere medovite rastline gojiti in skrbno izbrati prostor zanje celo ob gozdnih poteh in posekah, v močvirju, ob vodah, goličavah in drugih neplodnih tleh.

Med najbolj medovite rastline sodi aka-

cija, ki uspeva skoraj povsod in ne bo medila le tam, kjer je podnebje hladno.

Širi se čebelje drevo ali enodio in izredno medovit grmiček, ki od junija do jeseni poji čebele. Zaradi snežno belih biserom podobnih jagod ta bisernik najdemo kot okrasno rastlino, ki se hitro razrašča. Na goličavah posejmo belo ali rumeno medeno deteljo, zlato rozgo in vrbnjak.

Burja, hladne noči in hudi, južni veter pomenijo smrt za ajdovo pašo; zato je izginila s polja, vendar so po Dolenjski znova belo rdeča ajdova polja, kjer uspeva, če so ugodne vremenske razmere ob cvetenju.

Sončnice cvetijo kar tri mesece in so pomembna paša za čebele.

Detelja je zaradi medonosnosti zelo pomembna tako za čebelarje kot za poljedelce, kajti dognano je, da rdeča detelja daje 75% več semena, druge vrste pa celo 100 odstotkov več, če jih oprasijo čebele. Med medenjem daje dnevni pridelek 3 do 5 kg. Na enem mestu pa raste sedem ali več let.

Na vsaki trati raste bela deteljica in se plazi po tleh, uspeva v vsaki zemlji in se sama obnavlja in obilno medij.

dalje na 8. strani ■

France Bevk HUDA URA

XVIII.

Misel se mu je zapletla, potemnela, se znova užgala kot iskra, preskočila v sedanost ... Zdaj je, hudimana, kazalo, da ne bo izginilo samo hišno ime in meja med njegovo in Slivarjevo zemljo. Ali bo rod, ki bo skakal okoli Slivarjeve hiše, še njegov? Po njegovi smrti, to mu je bilo tedaj jasno pred očmi, bo izginila tudi hiša. Čemu bi jim bila? Na njenem stavbišču, ki ga bodo prekopal, bo rasel krompir.

Ta predstava, ki si jo je zamislil, sklonjen nad koleno, ga je tako zapekla, da je zajechal. Z zmedenim, izmučenim pogledom se je ozrl po izbi, kakor da se je prebudil iz mučnih sanj. Slivarja, ki je kadil pipo, je ošinil skoraj sovražno. Oči so se mu ustavile na Tinetu.

Fant ni več plesal. Iz steklenice, ki mu je stala za hrbtom, si je zdaj pa zdaj nalil vina in ga v dušku izpil. Nato je zopet oprl dlani ob klop, kakor da nosi breme,

ramena so se mu dvignila, strmeli je nekam v noge plesavcev. Mimo njega so plahutala krila; zdaj pa zdaj je ujel Zalkin predpasnik, ki je opletal po izbi. Kako je to deklet plesalo! Tine ni občudoval njegega plesa. Srd, ki ga je bil po večerji popustil, mu je znova grizel notranjost.

Ivanc je sršel vanj, kot da ga je šele tedaj opazil in kot bi fant šele sedaj sedel na klop. Zdel se mu je spremenjen. Ni mu bilo treba dolgo razmišljati, odkod ta sprememba. Temu fantu se nikoli ni upiral v srcu. Toda zdelo se mu je, da to šele sedaj jasno čuti. Saj o tem tudi nikoli ni razmišljal. Nekoliko nagel in čudaški fant, a znal je iztakniti delo in ga zgrabiti na pravem koncu.

Dvignil se je, se odmajal do njega in prisedel. Ni mu bilo do konca jasno, kaj mu hoče.

»Zakaj pa ti nič ... onegá,« je mencial, »ne plešeš s kakim dekletom?«

Fant ga je pogledal začudeno, pijano, a hkrati zlovoljno.

»Nocoj mi je toliko do plesa ko stari babi.« je izpljunil.

Besede so bile trde, surove. Tine se ni mogel premagovati. Ivanc niso odbile, le plaho se je upognil pod njimi.

»Ne bodi ko sršen,« mu je prigovarjal skoraj mило. »Vedno sem te imel za ... no ... Ti bi mi bil ljubši, kot katerikoli drugi ... saj razumeš ...«

Tinetu je rasel gnus v grlo.

»Ni treba, da me mažete z medom,« je zakričal, da so se nekateri ozrli. »Ne mislite, da sem šele včeraj nehál cizati.«

Ivanc se je plašno ozrl. Bilo mu je nerodno. Ali res hoče, da postanejo vsi pozorni na njegove besede? Očitno, iz fanta sta govorila vino in jeza. Najbolje bi ga bilo pustiti samega.

Že se je hotel dvigniti in oditi, ko je zagledal Zalko. Priplesala je mimo njega. Naslanjala se je na Pavleta. Vrtela sta se ko peresce v vetru. Nekam začudeno je poméziknila, ko je zagledala očeta in Tineta v razgovoru. Osuknila se je, še so strmele

MOZARTOV KONCERT V GORICI

V soboto, 13. aprila, bo v Katoliškem domu v Gorici vokalno-instrumentalni koncert ob Mozartovi dvestoletnici. Prireja ga ZSKP v Gorici, nastopil pa bo ansambel Consortium musicum iz Ljubljane, ki ga vodi dr. Mirko Cuderman, skupno z vokalnimi solisti. Koncert bo ob 20.30.

Na sporedu so različna Mozartova dela s področja nabožne glasbe. V prvem delu koncerta je na programu več motetov, kot so Sancta Maria Mater Dei, Sub Tuum praesidium in Regina coeli, pa še Tantum ergo v B-duru in v D-duru. Drugi del koncerta pa obsega Mašo v C-duru K. 257 za soli, zbor in orkester. Mozartova Maša spada v niz še dveh istovrstnih skladb v isti tonaliteti, znana pa je še skladateljeva Velika maša v C-molu.

Consortium musicum iz Ljubljane je pod vodstvom dirigenta Mirka Cudermana že dobro znan v zamejstvu, posebej na Goriškem. Tu je že nastopal tudi leta nazaj tako za slovensko kot za širšo publiko. Spomnimo naj samo na prve velike nastope s Händlovim oratorijem Mesijo v travniški cerkvi ali pa z Mozartovim Rekvijemom na goriškem gradu. Prav tako je v praižvedbi izvajal Slovesno mašo goriškega skladatelja Joška Jakončiča. Nato je še večkrat nastopil v Katoliškem domu (tako s Haydnovim oratorijem Letni časi ali s slovensko glasbo). Nastopil je tudi na umbrijskem glasbenem festivalu v Todiju. Poleg tega ima za seboj vrsto plošč s slovenskimi cerkvenimi pesmimi v zbirki »Musica sacra slovenica«.

KATERE MEDOVITE RASTLINE BOMO GOJILI

▣ nadaljevanje s 7. strani

Prištevamo še razne vrste jagodičja in sadno drevje, katerega čebele koristno oprašujejo. To velja posebno za breskve in marelice, ko v zahodni Evropi v času cvetenja pripeljejo cele čebelnjake v bližino plantaž tega sadja in imajo sadjarji čudovito letino, seveda če med cvetenjem ne škropijo.

Z. T.

»JAZ PA STOJIM NA GORI KAKOR PREJ«

▣ nadaljevanje s 5. strani

ljenja, nadalje, da bi molili za slovenski narod in za to, da bi se pomnožili duhovniški poklici. Pete litanije in posvetilna molitev Svetogorski kraljici pa so primerno zaključile doživeto spominsko pobožnost.

VATIKANSKE FINANCE V KRIZI

V Vatikanu razmišljajo o novih postopkih za reševanje hudega deficita, ki po zadnjih razpoložljivih podatkih znaša že skoraj 90 milijard lir. Doslej so bile vati-kanske finance v bistvu odvisne od prispevkov vernikov, od takoimenovanega »novičiča svetega Petra«. Po novem pa naj bi priskočile na pomoč škofije z vsega sveta, vsaka po svojih zmožnostih, vendar z nekimi stalnimi vsotami. Prispevki vernikov pa naj bi se zbirali poslej v poseben sklad, iz katerega bi Cerkev lahko nudila občasne podpore, kot zdaj na primer za potrebe cerkvenih struktur v vzhodnoevropskih državah. O vsem tem se pogovarjajo na posebnem sestanku, na katerega je papež povabil predsednike vseh 109 škofovskih konferenc katoliškega sveta.

ODKRILI BODO SPOMENIK ŠKOFU SLOMSKU

V nedeljo, 29. septembra, bo v Mariboru velika slovesnost. Na trgu pred mariborsko stolnico bodo namreč odkrili spomenik škofu Antonu Martinu Slomšku, zaslužnemu verskemu voditelju, rodoljubu, narodnemu buditelju, pesniku in pisatelju. Gre za višek proslav zadnjega triletja, ki so ga oklicali ob 130-letnici Slomškovega prihoda v Maribor, leta 1859, in ob 130-letnici njegove smrti, leta 1862. Akcija za postavitve spomenika škofu Slomšku ima vsenarodno razsežnost. V tem smislu je bila tudi organizirana nabiralna akcija prostovoljnih prispevkov, ki je doživela izreden odziv med Slovenci v domovini, a tudi v zamejstvu in po svetu.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Eugene O'Neill

DOLGEGA DNEVA POTOVANJE V NOČ

Režija Dušan Jovanovič

v petek, 12. aprila, ob 16.00 ABONMA RED I
ob 20.00 ABONMA RED K
v soboto, 13. aprila, ob 20.30 ABONMA RED F
v nedeljo, 14. aprila, ob 16.00 ABONMA RED G
v ponedeljek, 15. 4., ob 20.30 ABONMA RED D

Pismo za tri milijarde lir

V švicarskem mestu Lugan so 24. marca prodali na dražbi pismo, ki je bilo pred dobrimi 150 leti prvo opremljeno s pošto znamko. Vsota je naravnost astronomska: tri milijarde lir. Pismo je odkupil švicarski odvetnik v imenu neznanega bogataša, ki je po vsej verjetnosti Japonec.

Pismo je bilo odposlano drugega maja 1840 iz Londona v Bedlington v Severni Angliji. Opremljeno je bilo s prvo znamko na svetu, njegova dodatna dragocenost pa je v tem, da je bilo odposlano štiri dni pred šestim majem istega leta, ko je začela uradno veljati nova oblika plačevanja poštinih pristojbin. Novi lastnik izredne filatelistične dragocenosti sam ni filatelista, to pa pomeni, da je za današnjo dražbo v

Luganu tudi v filatelijo vdrl svet antikvarjata.

Znamko, s katero je bilo opremljeno prvo pismo v zgodovini pošte, so v Angliji izdelali istega leta 1840 po zamisli Rowlanda Hilla. Po njegovi zamisli je v poštinih dostavah prišlo do prave revolucije, saj so pisma dotlej plačevali naslovniki ob prevzemu, z uvedbo znamke pa se je začela doba plačevanja ob predaji.

Rawland Hill je torej uradno oče poštne znamke. V resnici pa je zamisel za znamko že pet let pred njim imel Slovenec Lovrenc Košir in je idejo tudi predlagal tedanji avstrijski vladi. Na Dunaju pa so bili premalokrat daljnovidni in je primat zato pripadel Londonu.

njene oči. Naravnost v očeta. Ko jo je Ivanc videl v objemu tega fanta, se mu je storilo čudno težko. Noge so mu bile ko iz svinca, da bi jih ne mogel premakniti. Da ni prej tako mislil in čutil!

»Nič z medom,« je zategnil in si segel z roko na čelo, premaknil klobuk, da mu je obvisel nad levim ušesom. »Če sem kdaj govoril drugače, sem bil pijan, a zdaj sem iztrežáv. Jaz — to veš — ne morem nikogar siliti ... To uredite med seboj ... med seboj.«

O, hudič salamenski! Ivanc je čutil, da se še huje smeši, da se še vse huje nekam zapleta. Udaril bi se bil po ustih, presnetih.

Tine ga je nekaj časa nepremično zrl. Nato je segel na okno, si nalil kozarec vina in ga hotel izpiti. Podal ga je Ivancu. Čuden ogenj mu je poblisknil v zenicah.

Ozrl se je po Zalki. Pesti so se mu krčevito stisnile, usločil se je ko mačka. Dvignil se je in se rinil k vdovi, da bi jo odvedel plesat. Zahotelo se mu je divjega rajanja. Bolj kot te Zalkine bližine. Tedaj je zagledal Lizabeto, ki je samcata slonela ob godu. Prišla mu je naproti.

Dekle je gledalo fanta verno, s srečnim nasmehom. Toda Tine, kakor da ne pleše z njo, kakor da je ne čuti ob sebi. Potreboval jo je, da se je z njo lahko pomešal med pare. Z očmi je lovil Pavleta in Zalko. Pošil se je za njima, da bi ju dohitel, a nato jima je sledil. Obrat na obrat, korak na korak. Vsakokrat, ko se je ob plesu okrenil, ju je predrl s pogledom.

Zalka je bila opazila Tineta, ki je plesal za njo. Kadarkoli se je okrenila, so jo gledale ostre, pol pijane oči. In vsakokrat jo je stresnilo, delala je večje kroge, kakor da beži pred njim. Tine ji je sledil.

Pogledala je Pavleta. Ali ga on ne vidi? Pavle je bil mračen, zamišljen, ni se izdal niti z najmanjšo potezo. Četudi se od prvega plesa, ki sta ga plesala, nista več izpustila, sta medtem le malo govorila. Skoraj nič. Zalkino čisto čustvo je kalila misel, da jo prodajajo. Pavleta je dražilo njeno vedenje. Še vedno nista zaupala drug drugemu, četudi se nista mogla ločiti. Ko je Zalka videla, da Pavle trpi, je bila še nalašč trda. Uživala je. Šele Tinetovo zasledovanje jo je vznemirilo in zmehčalo. Pogledala je

Pavleta in se mu nasmehnila. Iskala je pomoči.

Pavle je zavriskal.

»Ali me imaš rada?« ji je pošepnil.

»Ne tu,« se je preplašila, ko jo je pritisnil k sebi; ozrla se je okrog, nato v Tinetove oči. »Tudi jaz bi rada govorila s teboj.«

»Pojdiva na vrt.«

»Da naju vidijo ...«

Priplesala sta do vrat, tedaj se je Pavle ustavil in potegnil dekle za seboj v vežo.

Tine je spustil Lizabeto. Odšel je za njima. Ko je prišel pred hišo, je začutil dekle za seboj. Okrenil se je naglo, napravil grozečo kretnjo.

»Pojdi v hišo!« je zasikal.

Dekle se mu ni upalo ugovarjati. Vendar je obstalo še za trenutek, nato je počasi odšlo v vežo. Tine je gledal za njim. Zastrmel se je proti vrtu in poslušnil v gosto temo. Iz noči se je iztrgalo pasje lajanje.

Drugi so plesali naprej.

(Dalje)